

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 27.4.2012
COM(2012) 190 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

**Årsrapport om fremskridt, der er opnået af de fælles teknologiinitiativers
fællesforetagender (FF)**

{SWD(2012) 105 final}

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

Årsrapport om fremskridt, der er opnået af de fælles teknologiinitiativers fællesforetagender (FF)

1. INDLEDNING

Fælles teknologiinitiativer (FTI) er en ny måde at skabe offentlig-private partnerskaber på inden for industriel forskning på EU-plan. De blev etableret som pilotprojekter i 2007-2008 under det syvende rammeprogram¹ inden for fem strategiske områder – luftfart og lufttransport (Clean Sky-initiativet), offentlig sundhed (Fællesforetagendet for initiativet vedrørende innovative lægemidler), brændstofcelle- og brintteknologier (initiativet vedrørende brændstofceller og brint), indlejrede computersystemer (ARTEMIS-initiativet) og nanoelektronik (ENIAC-initiativet)². Ved at forene industri, forskningsmiljø og EU med henblik på at definere en fælles forskningsdagsorden og investere i omfattende multinationale forskningsaktiviteter, især i økonomiske nedgangstider på globalt plan, udgør FTI'er en spændende mulighed for Europa for at styrke sin konkurrenceevne baseret på principper om videnskabelig ekspertise, åbenhed og innovation.

Årsrapporten om fremskridt, der er opnået af de fælles teknologiinitiativers fællesforetagender (i det følgende benævnt "FTI-FF'er") udarbejdes i henhold til artikel 11, stk. 1 i de enkelte rådsforordninger, der opretter hvert enkelt fællesforetagende, og ifølge disse "skal Kommissionen forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en årlig rapport over de fremskridt, som fællesforetagendet for [navnet på fællesforetagendet] har opnået. Rapporten skal indeholde detaljerede oplysninger om gennemførelsen, bl.a. antallet af forelagte forslag, antallet af imødekomne forslag, deltagertype, herunder SMV'er, og landestatistikker."

Det juridiske grundlag indeholder også et krav om, hvis det er relevant, at inddrage information om vurderingsresultater, der er opnået ved hjælp af *det teknologiske evalueringsværktøj*, der skal definere miljøvirkningerne og -fordelene ved de samlede resultater fra fællesforetagendet Clean Sky³. Eftersom den første vurdering var forventet i slutningen af 2011, giver denne rapport en oversigt over de forberedende skridt med henblik på udformning og udvikling af systemet bag *det teknologiske evalueringsværktøj*, der blev taget i 2010.

Nærværende rapport er det andet selvstændige dokument, der giver Europa-Parlamentet og Rådet oplysninger om de fremskridt, der er sket inden for FTI-FF'er siden deres oprettelse.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1982/2006/EF af 18. december 2006 om Det Europæiske Fællesskabs syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (2007-2013) (EUT L 412, 30.12.2006, s. 1).

² Dette dokument indeholder ikke information om SESAR-fællesforetagendet (Single European Sky Air Traffic Management Research), der er et offentligt-privat partnerskab finansieret af det syvende rammeprogram og de transeuropæiske transportnet og har egne specifikke styrings- og rapporteringsmekanismer.

³ Omhandlet i artikel 8, stk. 1, i vedtægterne for fællesforetagendet Clean Sky, Rådets forordning (EF) nr. 71/2008 af 20. december 2007 om oprettelse af fællesforetagendet Clean Sky, EUT L 30, 4.2.2008, s. 1.

Fællesforetagendernes aktiviteter i 2008 blev inkluderet i den almindelige *Årsrapport om Den Europæiske Unions indsats inden for forskning og teknologisk udvikling i 2008*⁴, og især som ledsager til *arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene*⁵ sammen med rapporten. Senere blev det besluttet at ændre omfanget af rapporten og udskille beskrivelsen af FTI-FF-aktiviteter fra Kommissionens generelle forsknings- og udviklingsaktiviteter.

Den første selvstændige rapport om FTI-FF-aktiviteter i 2009⁶ blev vedtaget i september 2011. Kommissionen har gjort sig betydelige anstrengelser for at præsentere det følgende års resultater af FTI-FF-aktiviteterne, som er genstand for denne rapport, for Europa-Parlamentet og Rådet rettidigt.

Den aktuelle *Årsrapport om fremskridt, der er opnået af de fælles teknologiinitiativers fællesforetagender i 2010* er udarbejdet efter de første foreløbige evalueringer af fællesforetagenderne i henhold til artikel 11, stk. 2, i de pågældende rådsforordninger. Der tages højde for ekspertanbefalinger i de foreløbige evalueringsrapporter og svar fra Kommissionen⁷ samt de specifikke tiltag planlagt af FTI i forbindelse med disse anbefalinger. Der tages også højde for udtalelsen fra Revisionsretten, der er udtrykt i rapporter om årsregnskaber for FTI-FF'er for regnskabsåret, der sluttede den 31. december 2010⁸.

Rapporten indledes med en kort introduktion af FTI-FF'er og opsummerer deres vigtigste resultater i 2010 og skitserer mulige forbedringer i fremtiden. Den ledsages af et *arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene*, der indeholder vigtige statistiske oplysninger om FTI-FF'ernes forskningsaktiviteter i årets løb i overensstemmelse med artikel 11, stk. 1 i de pågældende rådsforordninger.

2. FTI-FF'ER I KORTE TRÆK

De fælles teknologiinitiativer blev oprettet som fællesforetagender på grundlag af artikel 187 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (tidl. artikel 171 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab) hvori der står: "*Unionen kan oprette fællesforetagender eller enhver anden struktur, der er nødvendig for korrekt gennemførelse af programmerne for forskning, teknologisk udvikling og demonstration i Unionen.*" De blev

⁴ Årsrapport om Den Europæiske Unions indsats inden for forskning og teknologisk udvikling i 2008, KOM(2009) 558 endelig, Bruxelles, 22.10.2009

⁵ Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene som ledsager årsrapporten om Den Europæiske Unions indsats inden for forskning og teknologisk udvikling i 2008, SEC(2009) 1380 endelig, Bruxelles, 22.10.2009.

⁶ Årsrapport om fremskridt, der er opnået af de fælles teknologiinitiativers fællesforetagender i 2009, KOM(2011) 557 endelig, Bruxelles, 14.9.2011.

⁷ Rapport fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget "Første foreløbige evaluering af de fælles teknologiinitiativer ARTEMIS og ENIAC", KOM(2010) 752 endelig, Bruxelles, 16.12.2010.

Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene "Rapport om den første foreløbige evaluering af [IMI, Clean Sky og FCH FTI'er]", der ledsager meddelelsen fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget "Partnerskaber om forskning og innovation", SEC(2011) 1072 endelig, Bruxelles, 21.9.2011.

⁸ Rapporter om årsregnskaber fra fællesforetagendet [navn på FTI'en] for regnskabsåret 2010 sammen med fællesforetagendes svar, EUT C 368, 16.12.2011.

etableret som "Fællesskabsorganer" som defineret i artikel 185 i EU's finansforordning⁹. Det primære formål er at støtte nøgleområder, hvor forskning og teknologisk udvikling kan bidrage til europæisk konkurrenceevne og livskvalitet, men hvor de traditionelle instrumenter under rammeprogrammet er utilstrækkelige¹⁰, er FTI-FF'er blevet indført som noget helt nyt under det syvende rammeprogram (RP7).

I overensstemmelse med RP7-særprogrammets "Samarbejde" blev der i 2007-2008 oprettet fem FTI-FF'er, hvis varighed er begrænset indtil 31. december 2017:

- (1) ***Fællesforetagendet Clean Sky***, der skal styrke konkurrenceevnen inden for den europæiske luftfartsindustri og samtidig mindske udledninger og støj, oprettet ved rådsforordning (EF) nr. 71/2008 af 20. december 2007
- (2) ***Fællesforetagende med henblik på gennemførelse af det fælles teknologiinitiativ om innovative lægemidler (IMI)***, der skal skabe grobund for udvikling af bedre og mere ufarlige lægemidler til patienter, oprettet ved rådsforordning (EF) nr. 73/2008 af 20. december 2007
- (3) ***Fællesforetagendet for brændselsceller og brint (FCH)***, der skal sætte fart på udvikling og udbredning af brintforsyning og brændselscelleteknologier, oprettet ved rådsforordning (EF) nr. 521/2008 af 30. maj 2008
- (4) ***Fællesforetagendet vedrørende indlejrede computersystemer (ARTEMIS)***, der skal hjælpe den europæiske industri med at konsolidere og styrke sin lederposition på verdensplan inden for indlejret computerteknologi, oprettet ved rådsforordning (EF) nr. 74/2008 af 20. december 2007
- (5) ***Fællesforetagendet vedrørende nanoelektronisk teknologi 2020 (ENIAC)***, der er rettet mod at opnå et meget højt niveau af nødvendig miniaturisering til den næste generation af nanoelektroniske komponenter, oprettet ved rådsforordning (EF) nr. 72/2008 af 20. december 2007.

For at opnå disse mål udvælger fællesforetagenderne projekter ved årlige, åbne indkaldelser af forslag, som bygger på en en- eller tofaset procedure for indgivelse og evaluering af forslagene. De yder finansiering til **samarbejdsprojekter** og **koordinerings- og støttetiltag**. Forslagsindkaldelser lanceret af FF Clean Sky er mere specifikke på grund af deres omfang, kortere varighed og forventede resultater, der bør være på et højere niveau af teknologisk beredskab. Således offentliggør Clean Sky adskillige forslagsindkaldelser årligt.

Indtil FTI-FF'erne blev selvstændige, var Europa-Kommissionen, som medstiftende medlem, ansvarlig for deres etablering og indledende drift. Da fællesforetagenderne havde etableret deres juridiske og finansielle ramme og udvist evnen til at gennemføre deres eget budget, gjorde Kommissionen dem selvstændige. ARTEMIS, IMI og Clean Sky blev officielt selvstændige i oktober-november 2009, efterfulgt af ENIAC i maj og FCH i november 2010. Dermed var 2010 det første hele år, hvor de fleste FTI-FF'er blev drevet selvstændigt.

⁹ Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 af 25. juni 2002 om finansforordningen vedrørende De Europæiske Fællesskabers almindelige budget, EFT L 248, 16.9.2002, s. 1.

¹⁰ Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene "Fælles teknologiinitiativer: Baggrund, oversigt og primære egenskaber", SEC(2007) 692, Bruxelles, 15.5.2007.

3. VIGTIGSTE RESULTATER I 2010

Efter en relativt langsom driftmæssig start af FTI-FF'erne, i et vist omfang på grund af begrænsninger i eksisterende lovmæssige rammer for et "fællesskabsorgan"¹¹, viste de fem fællesforetagender i 2010, at den nye forretningsmodel mellem den offentlige og den private sektor inden for forskning tegner til at blive en succes. FTI-aktiviteter, der var blevet iværksat og allerede var i gang, blev anerkendt som generelt effektive og af høj kvalitet ifølge konklusionerne fra de første foreløbige evalueringer af fællesforetagender gennemført i 2010 (april 2011 for FF FCH).

3.1. Driftsmæssige aktiviteter

I 2010 koncentrerede de fem FTI-FF'er deres anstrengelser om **håndteringen af deres forslagsindkaldelser** – afslutning af forhandlingerne, underskrivelse af tilskudsaftaler og opstart af de projekter, som var kommet ud af indkaldelserne i 2008 og 2009, samt lanceringen af forslagsindkaldelserne i 2010, evaluering og udvælgelse af de vindende forslag samt, for visse FTI'er, indledning af forhandlingsprocessen. Fællesforetagenderne arbejdede også på at forberede 2011-forslagsindkaldelserne: Baseret på erfaringer fra tidligere forslagsindkaldelser og konsultationer med forskellige interessenter fremlagde de en definition af emnerne for næste indkaldelse.

Alle FTI-FF'er havde med held tiltrukket en bred vifte af deltagelse fra Europa og RP7-associerede lande i deres indkaldelser. Generelt deltog der et stort antal SMV'er i forslagene. Der var dog visse forhindringer, som FTI'erne måtte rydde af vejen, for yderligere at styrke inddragelsen af SMV'er i forskningsaktiviteterne.

Hvad angår igangværende projekter, er det ifølge de indledende iagttagelser lykkedes for dem at falde inden for prioriteterne på FTI-FF'ernes forskningsdagsordener og at supplere andre RP7-aktiviteter inden for samme område uden overlappning eller dobbeltarbejde. Dette er opnået ved regelmæssig kontrol. Samtidig viste igangværende projekter tilfredsstillende tekniske fremskridt, som stemmer overens med forskellige industrielle gennemførelsesstrategier.

Detaljeret information om FTI-FF'ernes forskningsaktiviteter i 2010, ansøgertyper, SMV-deltagelse, statistik pr. land og finansieringsbeløb i indkaldelserne er fremlagt i det *arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene*, der er vedlagt denne rapport.

I løbet af 2010 begyndte de fleste fællesforetagender en **revision af strategiske dokumenter og en opdatering af forskningsprioriteterne, som skal danne grundlag for indkaldelsernes emner og afspejle videnskabelige fremskridt og udviklingen i forskellige branchers behov**. Clean Sky udførte en vurdering af de miljømål, som oprindeligt var defineret i dets tekniske forslag¹². Resultatet af denne revurdering bekræftede i vidt omfang relevansen af Clean Sky's indledende mål. ITD-arbejdsprogrammerne og dertil knyttede indkaldelsesemner blev også revideret baseret på disse opdaterede elementer. IMI så nærmere

¹¹ "Designing together the 'ideal house' for public-private partnerships in European Research" (udformningen af den bedste løsning for offentlig/private partnerskaber i europæisk forskning), endelig rapport fra det fælles teknologiinitiativ Sherpa Group, januar 2010.

¹² Dette bestod i mere præcist at definere miljømæssige prognoser i henhold til "konceptluftfartøjet" specificeret i den første evaluering med det teknologiske evalueringsværktøj, der begyndte i 2010 og skal afsluttes i 2011. Denne øvelse var forbundet til den reviderede udvælgelse af relevante teknologier og definition af demonstratorerne, gennemført i løbet af programmets første to år.

på anbefalingen fra de industrielle interessenter, der også fremgik af den første foreløbige evalueringsrapport, og som Europa-Kommissionen havde tilsluttet sig, om at iværksætte en række større initiativprojekter og at anlægge en tilgang tænk stort ved formuleringen af indkaldelsesemnerne. FCH gennemførte specifikke tiltag for at overvinde begrænsningerne i periodiseringsprincippet og finansieringstaksterne, der blev identificeret som en primær risikofaktor for de driftmæssige aktiviteter. ARTEMIS begyndte arbejdet, og ENIAC udarbejdede en ny offentliggørelse af deres forskningsdagsorden for at holde trit med de nye tendenser og den hurtige udvikling inden for deres områder.

3.2. Fællesforetagendet Clean Sky: Det teknologiske evalueringværktøj

Det *teknologiske evalueringværktøj* er centralt for Clean Sky med det formål at vurdere den miljømæssige ydeevne af de teknologier, der udvikles med dens støtte. Det *teknologiske evalueringværktøj* overvandt forsinkelserne fra 2009, og alle arbejdsplaner var aktive i 2010. Den første vurdering med det *teknologiske evalueringværktøj* var planlagt til at finde sted ved hjælp af en model af lufttransportsystemet, hvor to scenarier sammenlignes – med og uden deltagelse af Clean Sky. Det blev planlagt til slutningen af 2011. Resultaterne af vurderingen vil blive præsenteret i Kommissionens senere rapporter.

3.3. Administrative aktiviteter

Efter en besværlig, men vellykket **etablering og lancering** af de fem fællesforetagender udviklede ARTEMIS, IMI og Clean Sky gradvis deres juridiske og økonomiske rammer, og ved slutningen af 2009 blev de gjort uafhængige af Kommissionen. Dermed blev 2010 det første år med selvstændig drift for disse enheder.

Efter samme fremgangsmåde fokuserede ENIAC og FCH i 2010 på at færdiggøre etableringen af deres forvaltning og interne kontrolsystemer og udformningen af deres risikostyringsprocesser. Da disse fællesforetagender opfyldte kriterierne for selvstændighed, gjorde Kommissionen også dem **administrativt og driftsmæssigt selvstændige**.

En af de primære opgaver for fællesforetagenderne i 2010 var at støtte vellykket gennemførelse af deres forskningsaktiviteter ved at **udvikle deres interne systemer og processer**. Clean Sky's processer er blevet analyseret og kortlagt, hvilket er mundet ud i en kvalitetsmanual og en manual for finansielle procedurer. IMI's organisationsstruktur blev revurderet, så den bedre svarer til interessenternes forventninger. Lignende revisions- og opgraderingsaktiviteter blev også gennemført i andre FTI'er.

Et vigtigt emne i denne kontekst var udviklingen af **centrale præstationsindikatorer**. Blandt de fem FTI'er havde kun FCH og ENIAC ved slutningen af 2010 indført kvantitative indikatorer. Clean Sky, IMI og ARTEMIS udformede deres indikatorer, men færdiggørelsen forventedes i løbet af det følgende år. Ydermere skulle fællesforetagenderne som selvstændige organer træffe beslutninger om deres **interne revisionsprocedurer**. Clean Sky, IMI og FCH etablerede deres egne interne revisionsprocedurer og udpegede interne revisorer. ARTEMIS og ENIAC valgte, at dette skulle udføres af Kommissionens Interne Revisionstjeneste (IAS).

For de fleste FTI'er var det vigtigste personale på plads før 2010, og **rekrutteringen** til de resterende stillinger var i de afsluttende faser. I 2010 rekrutterede organerne personale i overensstemmelse med deres *planer for personalepolitik*. Det er vigtigt at bemærke, at FTI'er i tæt samarbejde med Kommissionen ved årets afslutning færdiggjorde den fælles

procedure for indgåelse af aftaler om deres nye kontorer. I januar 2011 flyttede de til deres **nye lokaler** i White Atrium-bygningen i Bruxelles.

Angående deres **kommunikationsaktiviteter vedtog** Clean Sky og ENIAC en *kommunikations- og formidlingsstrategi*, hvilket de øvrige fællesforetagender har sat højt på dagsordenen i 2011. Generelt var FTI-FF'erne i løbet af året fokuseret på at reklamere for deres aktiviteter blandt interesserede parter og vedligeholde deres forhold til interessenterne ved hjælp af forskellige events – informationsdage, workshops, møder og konferencer. Forholdet til medierne er holdt ved lige. Der er offentliggjort forskellige pressemeddelelser om vigtige forskningsemner. FTI'erne arbejdede også på at forbedre deres visuelle identitet og nydesigne deres hjemmesider, der blev brugt som et værktøj til at offentliggøre forslagsindkaldelser, udveksle information og formidle information om de sidste nye udviklinger inden for de respektive brancher.

Samarbejdet med tredjeparter var meget vigtigt for, at FTI-FF'er kunne blive anerkendt som aktører på globalt plan. For eksempel udviklede FCH et godt internationalt samarbejde med USA, Japan og Sydkorea. Clean Sky fastholdt tætte forbindelser til fællesforetagendet SESAR, der undersøger lufttrafikstyringsteknologier i overensstemmelse med Kommissionens Single Sky initiativ. ARTEMIS øgede sit samarbejde med arbejdsgruppen ARTEMIS-IA og EUREKA klyngeprogrammet ITEA-2.

4. FREMTIDSUDSIGTER OG KOMMENDE UDFORDRINGER

De første foreløbige evalueringer af fællesforetagenderne blev udført som planlagt i slutningen af 2010 (i april 2011 for FCH) og omfattede kvaliteten og effektiviteten af deres arbejde og en vurdering af deres fremskridt hen mod de opstillede mål. Det generelle resultat af evalueringerne er positivt og bekræfter de gode udsigter for at opnå FTI-FF'ernes mål.

Da fællesforetagenderne nu er helt selvstændige, skal der gå en periode på et par år med konsolidering, før de virkelige fordele kan vurderes. Ikke desto mindre opfattes betydningen af samarbejde på tværs af sektorer i vigtige strategisammenhænge som værende meget stor. For eksempel i tilfældet FCH, hvor der er meget specifikke forhindringer for adgang til markedet, har partnerne fra erhvervslivet været meget effektive til at organisere objektive vurderinger af markedspotentialet i forhold til andre konkurrerende teknologier. Den stabile tildeling af finansiering har også understøttet branchens engagement – især SMV'ers – på et tidspunkt, hvor rammeprogrammets midler let kunne være blevet omdirigeret til konkurrerende teknologier.

I 2011 skulle de fem fællesforetagender følge op på gennemførelsen af igangværende aktiviteter og igangsætte den næste bølge af **projekter** samt på forberedelse og lancering af fremtidige indkaldelser. Indkaldelsesemner skulle defineres på grundlag af de **reviderede forskningsdagsordner**, hvor markeds kræfterne og den hurtige teknologiske udvikling inden for brancherne var taget med i betragtning.

Som anbefalet af Revisionsretten og eksperterne i de første foreløbige evalueringsrapporter, burde de organer, der indledningsvis havde forsinkelser i opstarten af deres drift, f.eks. Clean Sky, øjeblikkeligt have **genvundet balancen** for at få mulighed for at nå deres mål inden for den opstillede tidsplan. Dette ville også have bidraget til at fremskynde betalingerne til støttemodtagerne og forbedre gennemførelsen af budgettet, der generelt blev opfattet som lav blandt alle FTI-FF'er i 2010.

FTI-FF'erne måtte yderligere opfordre til **bred deltagelse** fra industrielle og akademiske partnere og især SMV'er i deres forskningsaktiviteter. Det var nødvendigt at fjerne forhindringer, hvor sådanne måtte eksistere, for **SMV'er**. IMI havde sat det på sin dagsorden at udvikle en metode for bidrag i naturalier og beregning af indirekte omkostninger, og FCH havde allerede iværksat en proces til at vedtage en forøgelse af finansieringssatserne, der var betydeligt lavere end i RP7. Clean Sky, ARTEMIS og ENIAC blev opfordret til at fastholde den store interesse blandt SMV'er i de forslagsindkaldelser, som de lancerede.

Fra et administrativt perspektiv måtte FTI-FF'erne, efter den indledende opstarts- og forberedelsesfase før selvstændighed, derefter arbejde på deres **konsolidering** som en forudsætning for bæredygtighed og en succesfaktor. Selvom oprettelsen af de fem offentligt-privat finansierede partnerskaber var en betydelig bedrift i sig selv, var fællesforetagenderne nødt til yderligere at udvikle deres **interne kontrolrammer** og om nødvendigt indføre yderligere kontrolmekanismer. Det blev også pointeret i rapporter fra Revisionsretten, der fandt ud af, at ved slutningen af 2010 havde ingen af organerne fuldstændig implementeret deres interne kontroller og finansielle informationssystemer og/eller havde endnu ikke valideret deres underliggende forretningsprocesser som krævet i fællesforetagendernes finansielle regler.

Ydermere skulle gennemførelsen af **centrale præstationsindikatorer** i 2011 hos alle FTI-FF'er forhindre, at resultaterne fra initiativerne blev spredte og diffuse. Deres opgave ville ikke kun være at vurdere og periodevis monitorere kvaliteten for at maksimere virkningerne på tværs af forskningsprogrammerne, men også at blive sporet af et fornuftigt monitorerings- og evalueringssystem. Et vigtigt skridt i denne retning i 2011 måtte være indførelse eller vedtagelse, hvor dette endnu ikke var sket, af omfattende **interne revisionsplaner** og gennemførelse af jævnlige **forhåndskontroller** og **efterfølgende revision**. Ydermere, som udtrykt af Revisionsretten, skulle FTI-FF'erne tydeligt definere, hvilken rolle Kommissionens IAS har i deres finansielle regler.

Hvad angår it og logistik, skulle alle fællesforetagender yderligere overveje etablering af **formelle it-politikker og -procedurer** for at sikre, at it-planlægnings- og -monitoreringscyklussen fungerer hensigtsmæssigt og tilvejebringe pålidelige risikostyringsværktøjer. Desuden skulle der indgås en **værtsaftale** med de belgiske myndigheder om kontorlokaler, privilegier og immunitet og andre typer støtte fra staten. Begge kommentarer blev taget til efterretning af FTI-FF'erne, og der er allerede tiltag på vej.

Et af målene for fællesforetagenderne i 2011 skulle have været forbedring af deres **kommunikationsaktiviteter** ved hjælp af en mere proaktiv og målrettet fremgangsmåde, især over for SMV'er og i forskningsmiljøet, for at øge deltagelse derfra i forskningsprojekter. Som anbefalet i de foreløbige evalueringsrapporter bør FTI-FF'erne udvikle og gennemføre klare kommunikations- og formidlingsplaner, skabe en separat identitet og arbejde mere på synergi med nationale programmer og internationalt samarbejde med interessenter uden for EU.

Når man tager i betragtning, at den foreliggende rapport ser på FTI-FF'ernes udvikling i deres første selvstændige år på et tidspunkt, hvor ingen af deres projekter er afsluttet, står udsigterne for fremtiden endnu ikke klare. Med de resultater, som de fem FTI-FF'er hidtil har opnået, har de ambitiøse europæiske initiativer potentiale til at blive den nye vedtagne model for offentligt-privat partnerskab.